Vijftig jaar in de zorg: hoe kijkt Aafke den Hollander terug?

Geplaatst op 9 juni 2020

Praktijkopleider Aafke den Hollander (bijna 66) werkte zo'n 50 jaar in de ouderenzorg, waarvan ruim 30 jaar bij zorgorganisatie DSV|verzorgd leven. Welke grote veranderingen heeft zij meegemaakt? En wat vindt ze van Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs® (RVWO)?

Als zestienjarige begon Aafke den Hollander bij Salem in Katwijk, toen nog een 'gewoon bejaardenhuis'. Ze vond het altijd al leuk om voor anderen te zorgen, maar koos niet bewust voor het werken met ouderen. Al snel merkte ze echter dat zij in de ouderenzorg als een vis in het water was. "Ik ben geïnteresseerd in het verleden. Vooral de verhalen en foto's van de oudere generatie vond en vind ik altijd heel boeiend – er zijn mensen bij die nooit op vakantie zijn geweest, geen eigen douche hadden. Ik ben altijd heel benieuwd hoe mensen hun leven hebben geleid."

Grote veranderingen

In de loop der jaren zag Aafke de zorg veranderen. "Toen ik begon, gingen veel mensen op hun 65ste naar het 'bejaardenhuis', zoals dat toen heette, al mankeerden ze vrijwel niets", vertelt ze. "Tegenwoordig komen mensen meestal pas op het eind van hun leven bij ons in het woonzorgcentrum wonen. Ze zijn dan dikwijls 90 jaar of ouder. En ze hebben veel zorg nodig. Gelukkig zijn er veel meer hulpmiddelen gekomen om die zorg goed te kunnen verlenen. Denk bijvoorbeeld aan handschoenen, tilliften en hoog/laag-bedden."
Een andere grote verandering is de digitalisering, vindt Aafke. "Bij je werkzaamheden gebruikte je vijftig jaar geleden echt geen telefoon of computer! Tegenwoordig kun je niet meer zonder."
Verder valt het Aafke op dat de nieuwe generatie zorgprofessionals veel meer kennis heeft. "De opleidingen zijn véél uitgebreider geworden, studenten zoeken informatie op internet, krijgen vakbladen.

Ze worden beter toegerust om cliënten te kunnen helpen."
Tot slot zijn veel behandelingen veranderd of verdwenen, omdat ze niet goed bleken te werken. "Zo maakten wij een decubitus-plek bijvoorbeeld nog droog met een föhn. Dat gebeurt nu echt niet meer."

Een relatie opbouwen

Aafke geeft aan dat ze met de veranderingen is meegegroeid en zich steeds verder heeft ontwikkeld. "Ik begon als Helpende, later werd ik Verzorgende IG en een jaar of vijftien terug heb ik de opleiding tot praktijkopleider gedaan. Ik heb altijd graag aan stagiaires willen laten zien hoe leuk het werken in de ouderenzorg is. Helaas heeft het nog steeds een beetje een stoffig imago, maar dat vind ik niet terecht. Vooral bij verpleegkundigen in opleiding merkte ik vaak dat ze uiteindelijk graag naar het ziekenhuis wilden. 'Práát nou eerst eens met bewoners', zei ik dan. 'Dan merk je vanzelf hoe leuk dat kan zijn.' Als je echt een relatie met iemand wil opbouwen, ben je op de ouderenzorg beter op je plek dan in het ziekenhuis, waar de contacten veel vluchtiger zijn."

Praktijkopleider Aafke den Hollander

Persoonlijke opleiding

Sinds een jaar of twee is Aafke ook betrokken bij Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs® (RVWO).

“Het goede aan deze opleiding is dat de lijntjes tussen onderwijs en zorgorganisatie veel korter zijn”, zegt ze. “Bovendien is RVWO een fijne, mooie en persoonlijke opleiding. Studenten leren vanaf het begin om gespitst te zijn op het welzijn van bewoners. Ik merk ook, dat ze daar steeds beter handen en voeten aan kunnen geven. Bij de eerste studentengroep, in 2018, zag je nog wel dat studenten ‘welzijn’ soms vertaalden in: ‘we moeten vooral veel activiteiten met bewoners doen’. Inmiddels beseffen studenten beter dat welzijn ook in kleine dingen zit, bijvoorbeeld in mooie muziek opzetten of lekker geurende gezichtscrème opdoen bij een bewoner.”

Stap voor stap vooruit

Ook docenten vinden steeds meer hun weg binnen RVWO, ziet Aafke. ‘De docenten van de eerste lichting hebben het super gedaan, maar je merkte wel dat RVWO heel nieuw voor ze was. Ze moesten veel sneller inspringen op wat zich voordeed in de praktijk. Kwam er bijvoorbeeld een bewoner met een nieuw ziektebeeld bij ons, dan moesten zij direct op school vertellen over zo’n aandoening. Dat was pionieren. Niet alles ging meteen goed. Ook bij onze eigen organisatie niet, trouwens. Zo plaatsten we een keer een verpleegkundestudent op een afdeling waar ze zich niet aan ervaren collega’s kon spiegelen en optrekken. Dat zal nu niet meer gebeuren. Langzamerhand is er meer rust gekomen. De betrokkenen weten nu beter wat RVWO inhoudt en wat er van hen verwacht wordt.”

Tijdsinvestering

Het viel Aafke wel op, dat RVWO niet bij elke student leek te passen. “Mensen die veel behoefte hebben aan structuur en niet zo zelfredzaam zijn, zijn bij deze opleiding minder goed op hun plek”, denkt ze. Een ander punt was, dat enkele studenten vooraf niet goed ingeschat hadden wat de opleiding vraagt qua tijdsinvestering. “Zij kwamen in de knoei met de balans werken, school, privé. Gelukkig kun je bij RVWO de opleiding niet alleen versnellen, maar ook vertragen. Dus vaak viel er wel een mouw aan te passen.”
Aafke denkt dat de ervaringen van de afgelopen jaren hebben geleerd hoe belangrijk is om goed ‘aan de poort’ te selecteren. “Tegelijkertijd weet ik uit ervaring hoe lastig dit is. Tijdens sollicitatiegesprekken zetten mensen hun beste beentje voor. Je kunt een super-gesprek met iemand hebben en ervan overtuigd zijn dat je een goede kandidaat hebt aangenomen, terwijl deze na een tijdje toch afhaakt.”

Betrokken praktijkopleider

Aafke vindt het belangrijk dat aankomende professionals niet alleen een leerzame, maar ook een prettige werkplek hebben. Ze omschrijft zichzelf als een betrokken praktijkopleider – “dat is soms ook wel een valkuil” – die vooral blij wordt van het contact met mensen en iets minder enthousiast is over de administratieve, procesmatige kant van haar baan. “Al hoort die er natuurlijk ook gewoon bij.”
Ze vertelt, dat ze als praktijkopleider probeert altijd goed af te stemmen op degene die ze voor zich heeft. Zij geeft enkele voorbeelden: “Voor een stagiaire van 16 jaar vind ik het geen goed idee als ze meteen een mannelijke bewoner moet wassen; ik vind dat ze eerst moet meekijken. Als iemand aangeeft dat ze liever geen avonddienst draait, omdat ze thuis geen oppas heeft voor de kinderen, dan denk ik mee over een oplossing. En als ik van een werkbegeleider hoor dat een student geen initiatief neemt, ga ik eerst vragen wat de student dan precies zou moeten doen. Immers: je kunt pas initiatief nemen, als je weet wat er

verwacht wordt."
Na de afkondiging van de maatregelen om het coronavirus in te dammen, toonde Aafke haar betrokkenheid ook veel online. "Je wil studenten graag in het zadel houden, ook in deze bijzondere tijd. Daarom probeer ik ze via de mail te stimuleren."
Het allerleukste aan het praktijkopleider-zijn vindt Aafke misschien wel dat je mensen echt ziet groeien en dat sommigen, na diplomering, soms collega's worden.

Nieuwe plannen

Tot aan haar pensionering in september 2020 blijft Aafke den Hollander gewoon 36 uur per week werken. Maar daarna trekt ze de deur voorgoed achter zich dicht. "Mijn werk was mijn alles. Ik heb er een groot deel van mijn leven doorgebracht en altijd met veel plezier. Het is heel fijn dat ik dit heb mogen doen", zegt ze. "Maar het lijkt me ook goed er echt een punt achter te zetten. Het is mooi geweest."
Aafke gaat zich na haar pensionering zeker niet vervelen. Zij heeft zich voorgenomen om meer tijd te steken in haar hobby's, zoals zeilen, zwemmen, lezen, vakantie houden. Ook wil ze vrijwilligerswerk gaan doen, bijvoorbeeld in een kringloopwinkel of natuurcentrum. Maar niet in de ouderenzorg. "Dan zie ik waarschijnlijk te goed wat er moet gebeuren en ga ik er binnen de kortste keren weer vol tegenaan. En dat is niet meer de bedoeling", lacht ze.

Meer weten over het project Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs®?

Kijk dan op: www.waardevolonderwijs.nl, volg onze sociale media of meld je dan aan voor de nieuwsbrief.

Tekst: Femke van den Berg (Bureau Bisontekst). Beeld: Aafke den Hollander / Pixabay.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Vernieuwing onderwijs, Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs®
Trefwoorden: DSV Verzorgd Leven, Onderwijs, praktijkopleiders, Waarde-vol onderwijs Leiden